

Archeologienota Ninove (Zandhoven) – Brusselsesteenweg

Rani Evaert en Natasja Reyns

Bornem
2020

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Rani Evaert en Natasja Reyns

All-Archeo bvba
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2020/12.807/158

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	7
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken	8
2.3.3	Werkwijze	14
2.4	Assessmentrapport	14
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	14
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	22
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	28
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	32
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	34
3	Samenvatting	35
4	Bibliografie	36
4.1	Publicaties	36
4.2	Websites	36
5	Bijlagen	37
5.1	Archeologische periodes	37

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

---

¹ <https://geo.onroendergoed.be>

² <https://geo.onroendergoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2020K224

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Oost-Vlaanderen, Ninove, Meerbeke, Brusselsesteenweg, Poelk

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 128833, 168951.7
- 128929.4, 169007

Kadastraal plan:

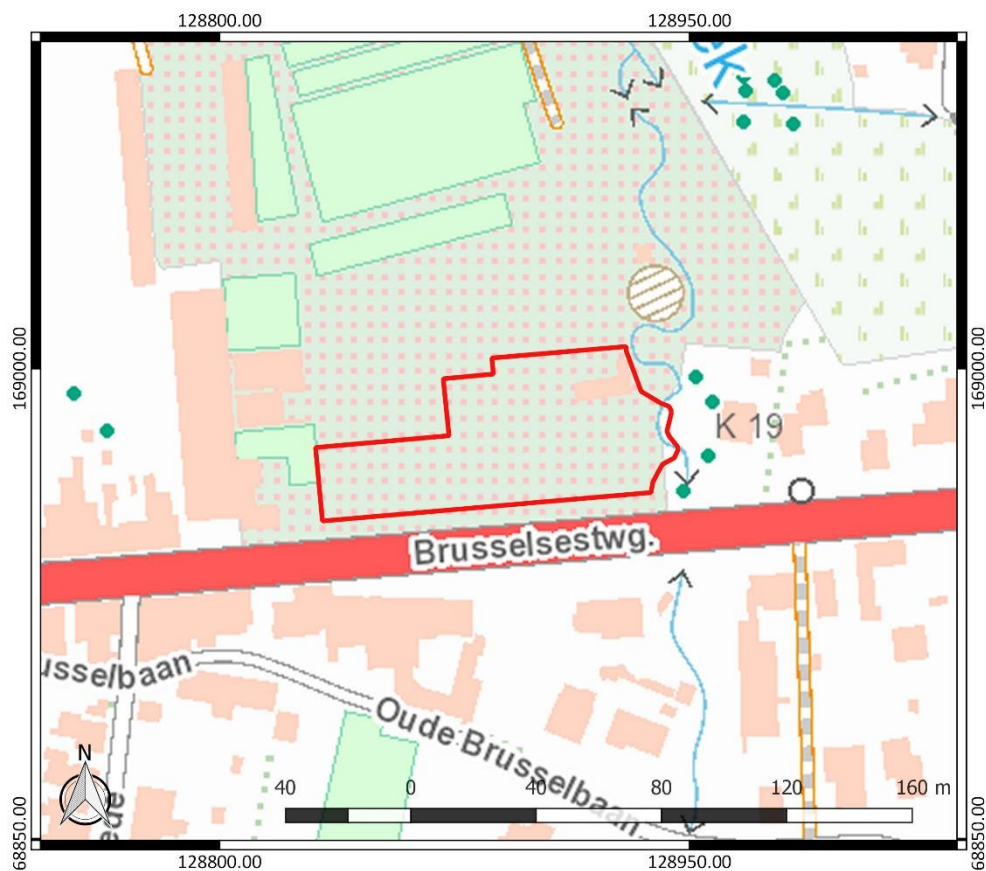

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Ninove, Afdeling 4, Sectie B, nummers 5b (partim), 5e, 6c (partim), 7/2a, 7/2b, 7c, 7/2d, 8d (partim), 8f en 11n

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 4031 m²

Topografische kaart:

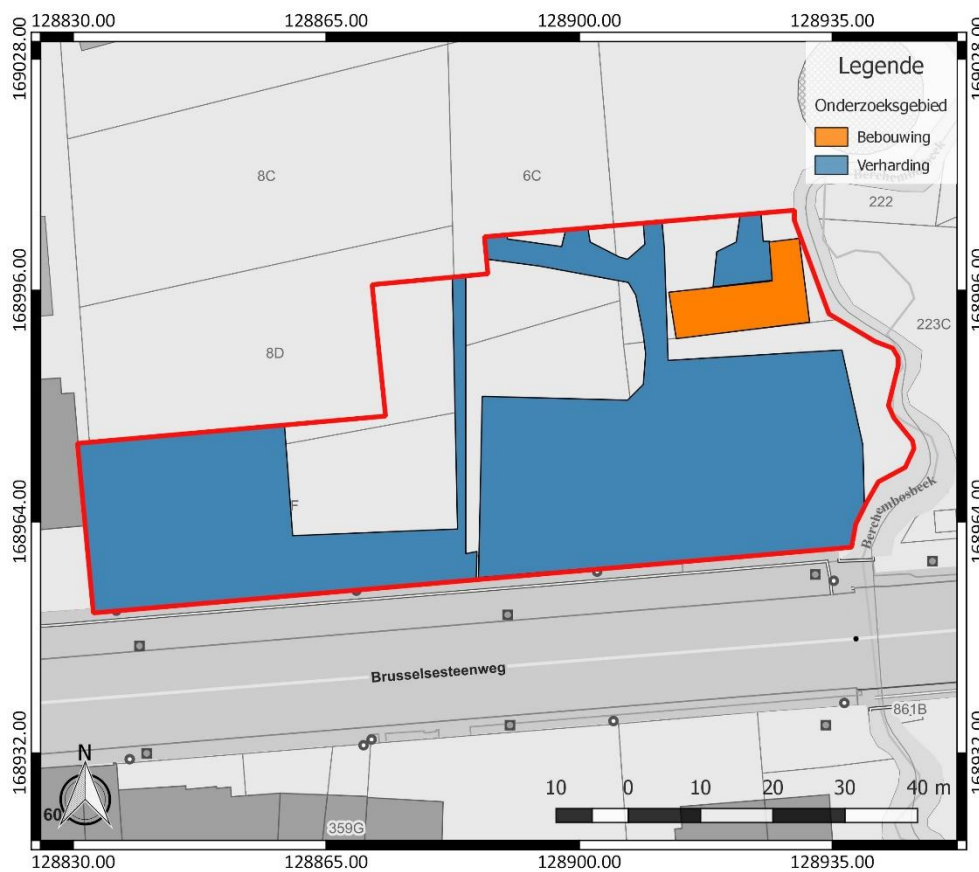

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 02/12/2020 – 08/12/2020

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, metaaltijden, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, bos

Verstoorde zones: Er bevinden zich gebouwen en verhardingen ter hoogte van het onderzoeksgebied (Figuur 3). Er kan verondersteld worden dat de realisatie ervan enige negatieve impact heeft gehad op het archeologisch bodemarchief. De precieze aard en de omvang van deze verstoring is echter niet gekend.

Figuur 3: Verstoringenkaart, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

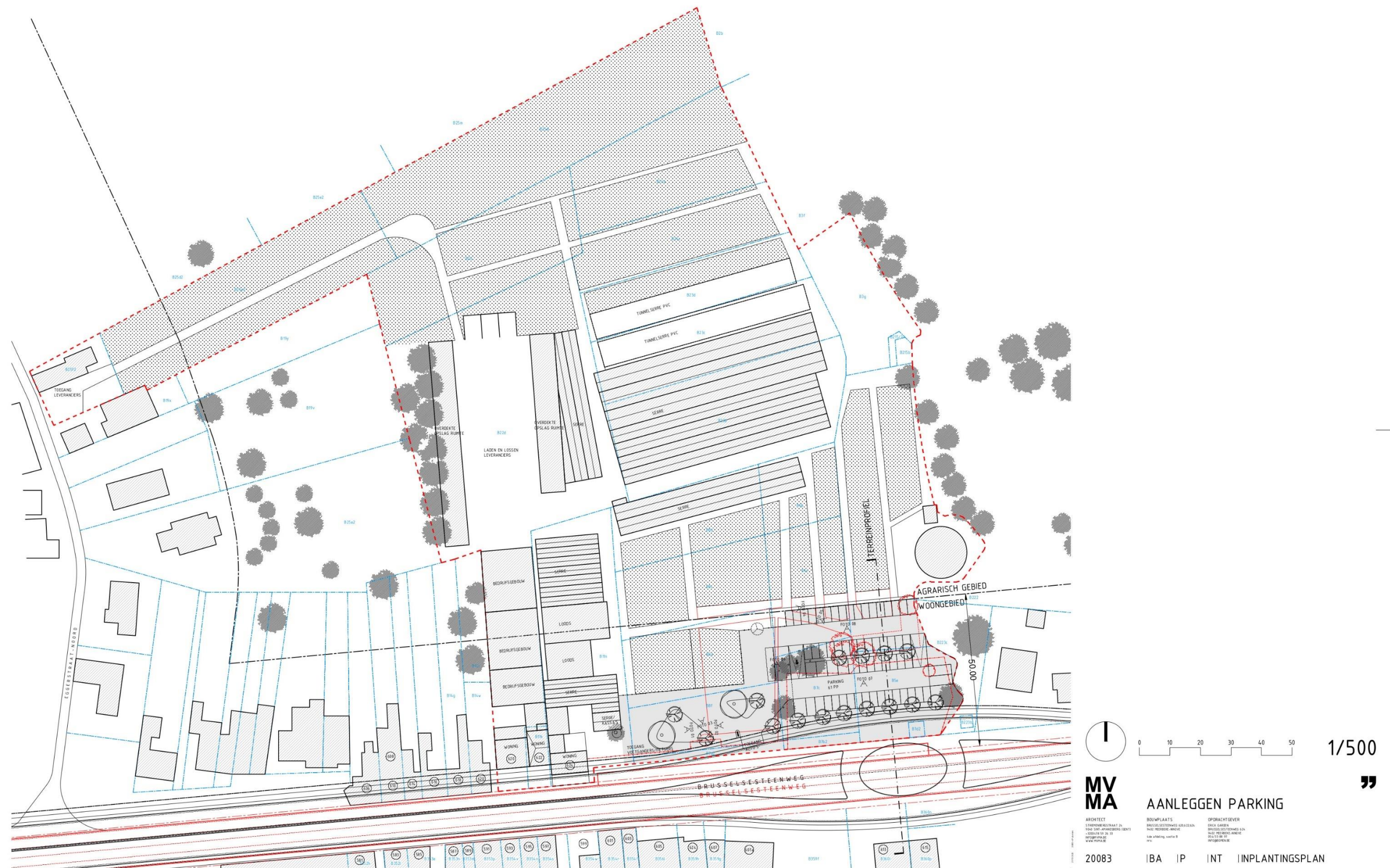
2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt de aanleg van een parking van het tuincentrum Erica Garden voorzien, die te bereiken is via de Brusselsesteenweg. Daarvoor worden de halfverharding van de huidige parking, bestaande uit dolomiet verwijderd, en de bestaande loods in het noordoosten van het onderzoeksgebied gesloopt. De zone met sierbomen die zich momenteel ten westen van de te slopen loods bevindt (ca. 385 m² oppervlakte), wordt hiervoor eveneens verwijderd. Verder wordt er aan de zuidelijke zijde van het onderzoeksgebied, parallel aan de Brusselsesteenweg, groenaanleg en een bomenrij gepland. Het uiterste westen van het onderzoeksgebied wordt ingenomen door een laad- en loszone voor klanten van het tuincentrum, waarin twee groenzones met bomen worden aangeplant.

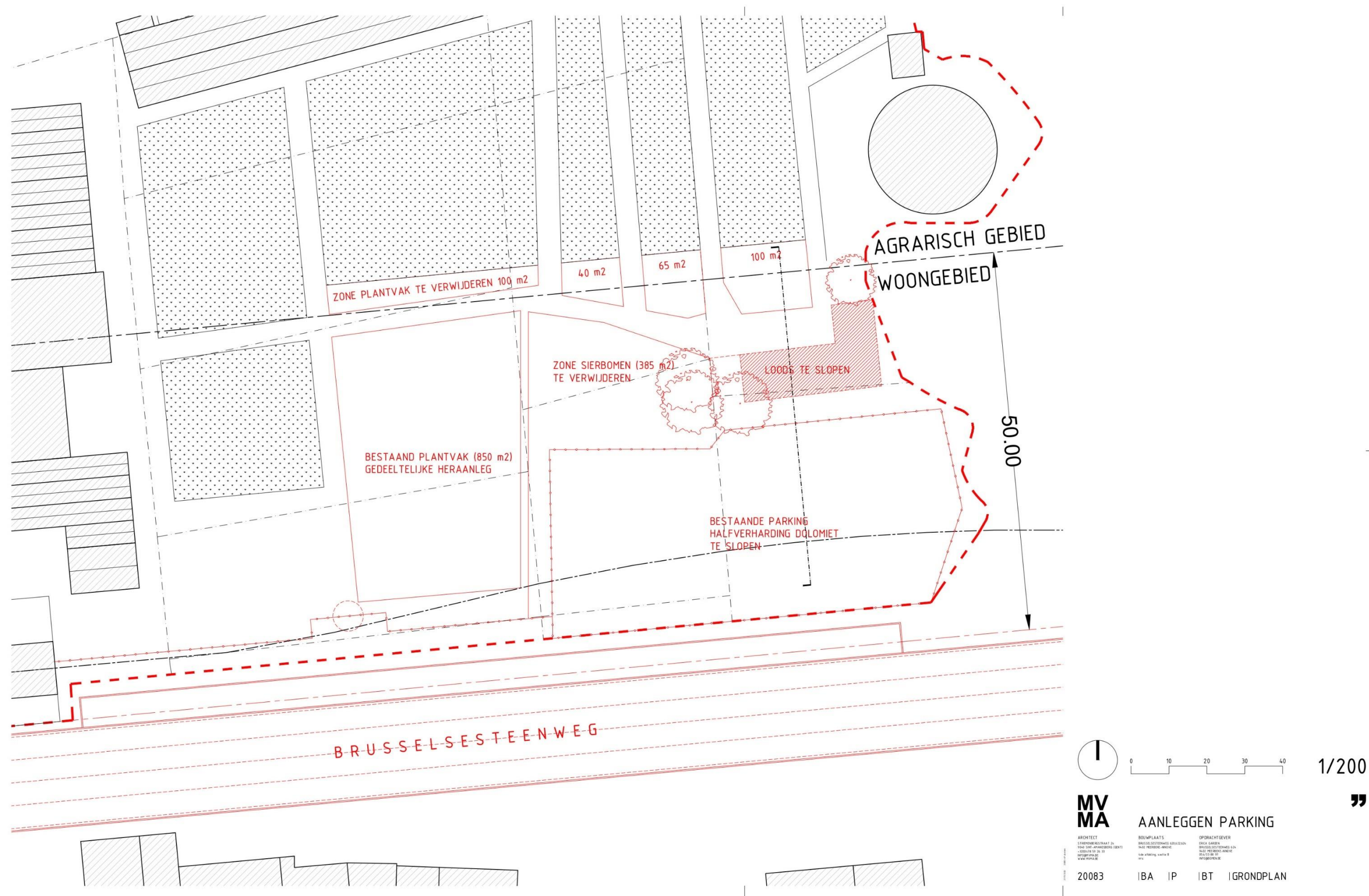
Voorts wordt op de Brusselsesteenweg ter hoogte van de te realiseren parking een verkeerseiland voorzien. Dit betekent dat de bestaande rooilijn in noordelijke richting ca. 15 m opschuift.

De verharding van de nieuwe parkeervakken zal opgebouwd zijn uit een continue steenslagfundering en een straatlaag breekzand met daarop betonnen grasdallen. Ter hoogte van de rijweg op de parking zal de opbouw bestaan uit een continue steenslagfundering, PE-folie en uitgewassen gewapend beton met een dikte van 12 cm. Ter hoogte van de bestaande helling centraal op het terrein wordt een grondkering met funderingsvoet in mager beton geplaatst. De funderingsdiepte zal ca. 50 cm bedragen. De metalen terreinafsluiting zal voorzien zijn van een funderingsvoet in mager beton. De aanleg van de parking betekent vermoedelijk een maximale verstoring van ca. 30 cm diepte.

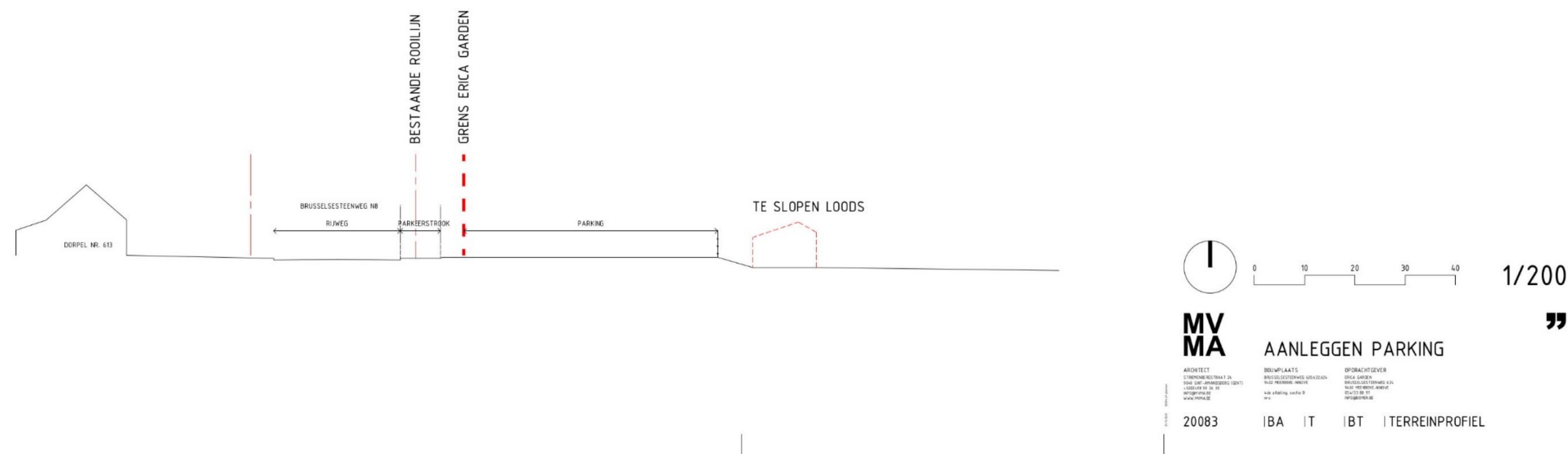

Figuur 5: Grondplan bestaande toestand (MVMA)

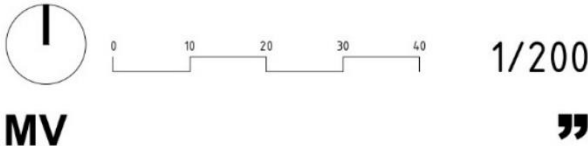
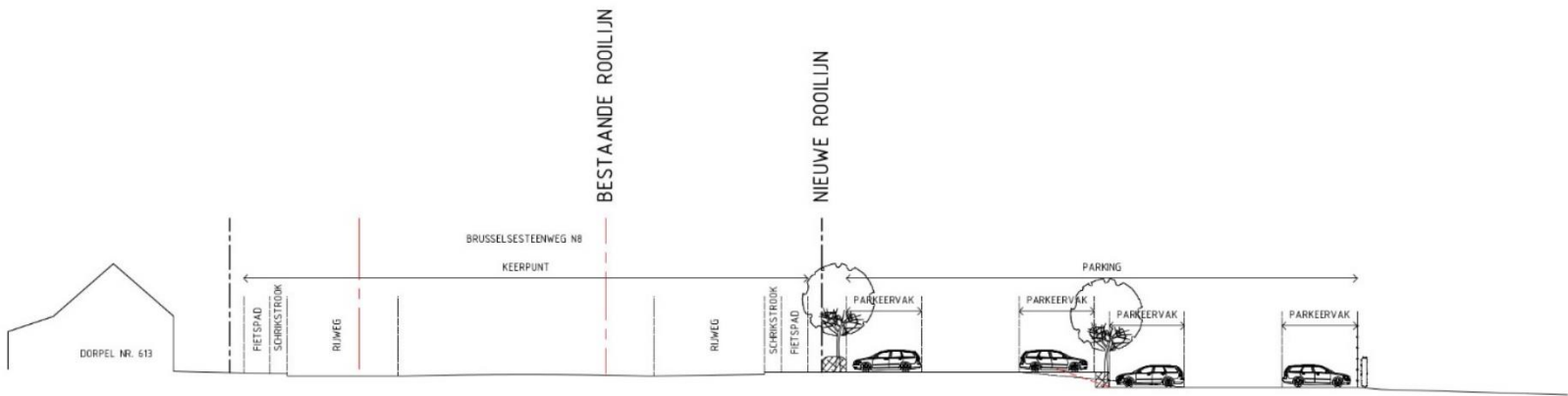

Figuur 7: Doorsnede bestaande toestand (MVMA)

**MV
MA**

AANLEGGEN PARKING

ARCHITECT
STADTENGEBIEDSRAAD (N)
VIA DE LINDEN (N)
LIGGING IN DE
WILDEWEG
WILDEWEG

BOUWPLAATS
BRUGELSESTEEWEG 613/615
PARKING: 1000
WILDEWEG: 1000
WILDEWEG: 1000
WILDEWEG: 1000

OPDRACHTGEVER
BRUGELSESTEEWEG 613/615
WILDEWEG: 1000
WILDEWEG: 1000
WILDEWEG: 1000
WILDEWEG: 1000

20083 | BA | T | INT | TERREINPROFIEL

Figuur 8: Doorsnede nieuwe toestand (MVMA)

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) worden drie momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

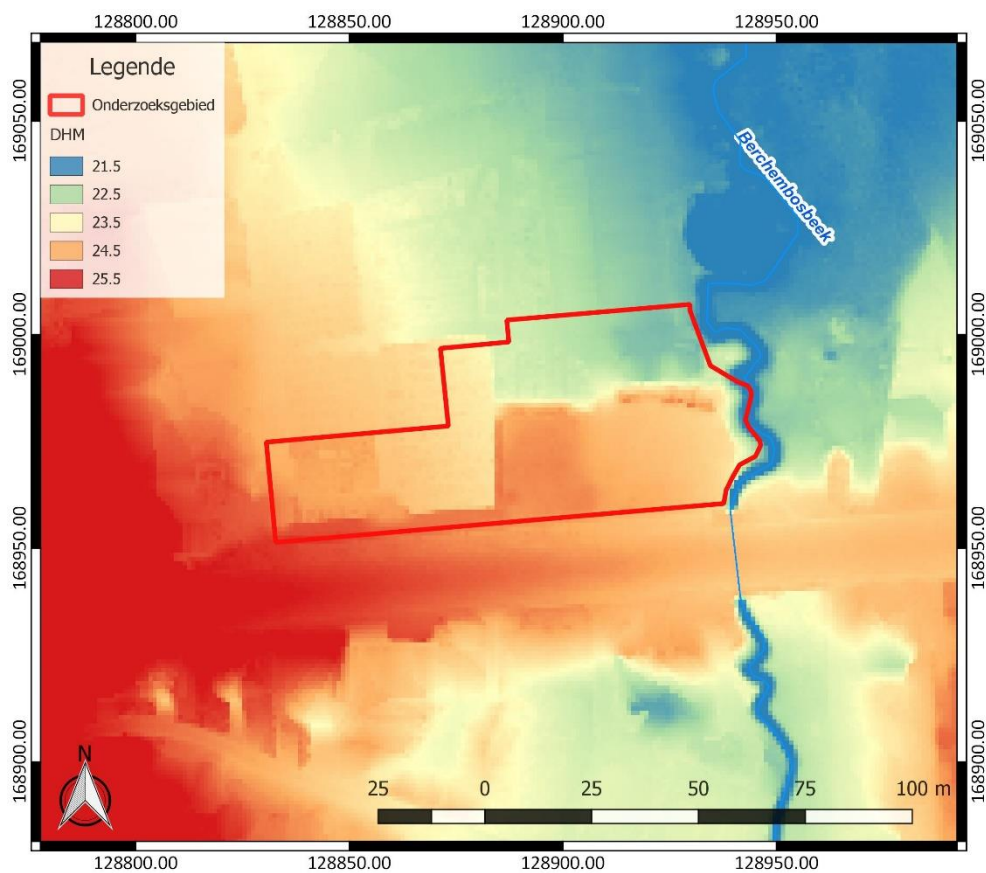
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

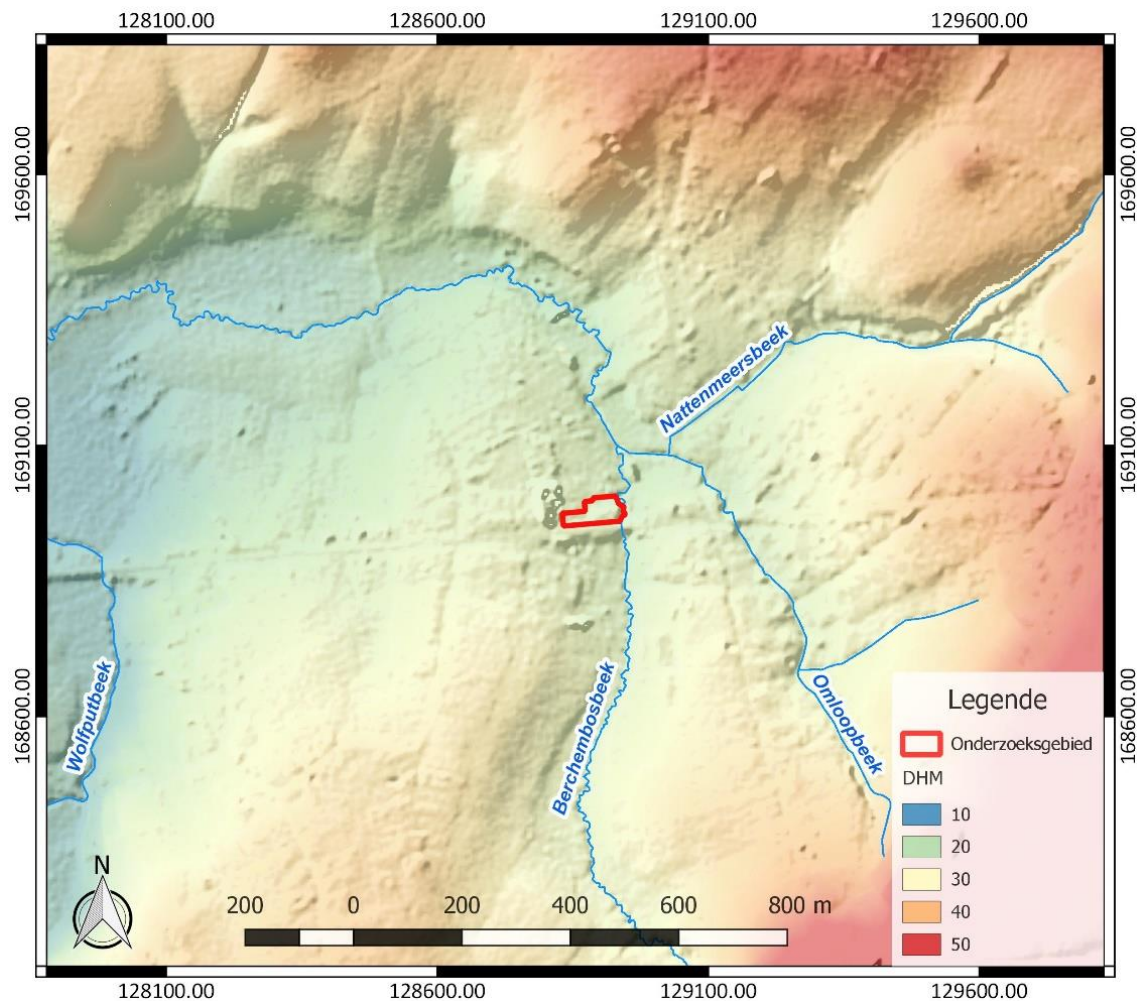
Het onderzoeksgebied is gelegen ten zuidoosten van het stadscentrum van Ninove, in de deelgemeente Meerbeke. Het is gesitueerd tussen de Eggerstraat-Noord in het westen en de Brusselsesteenweg in het zuiden (Figuur 9). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in een woongebied. Hydrografisch behoort het tot het Denderbekken. Ten noordwesten, ten noorden en onmiddellijk ten oosten van het onderzoeksgebied stroomt de Berchembosbeek in zuidelijke richting (Figuur 10). Ten noordoosten vertakt deze met de Omloopbeek. Die loopt ten oosten in zuidoostelijke richting af. Verder stroomt in het noordoosten de Nattenmeersbeek, die uitmondt in de Omloopbeek. De Berchembosbeek mondt ten noordwesten van het onderzoeksgebied uit in de Wolfputbeek. Deze loopt in zuidelijke richting af en mondt respectievelijk uit in de Wallekensbeek en de Winningenbeek (Figuur 11).

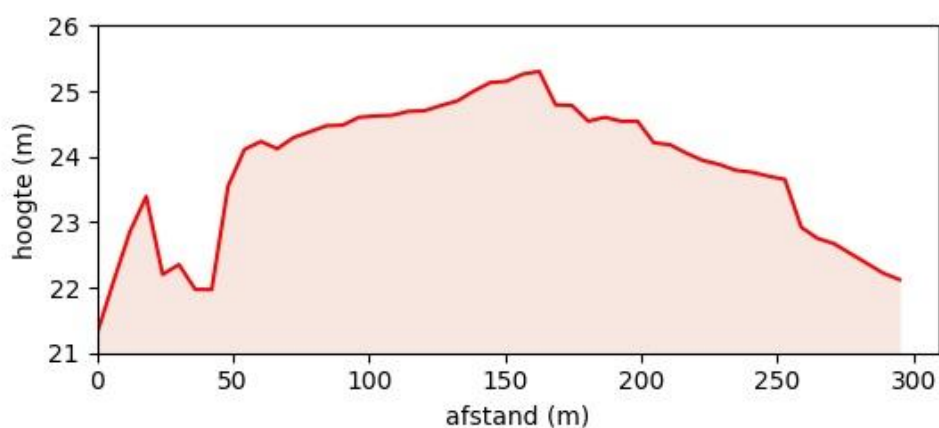
Figuur 9: Luchtfoto van 2019 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 10: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m, met aanduiding van het onderzoeksgebied

Figuur 11: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m (<https://www.geopunt.be/kaart>)

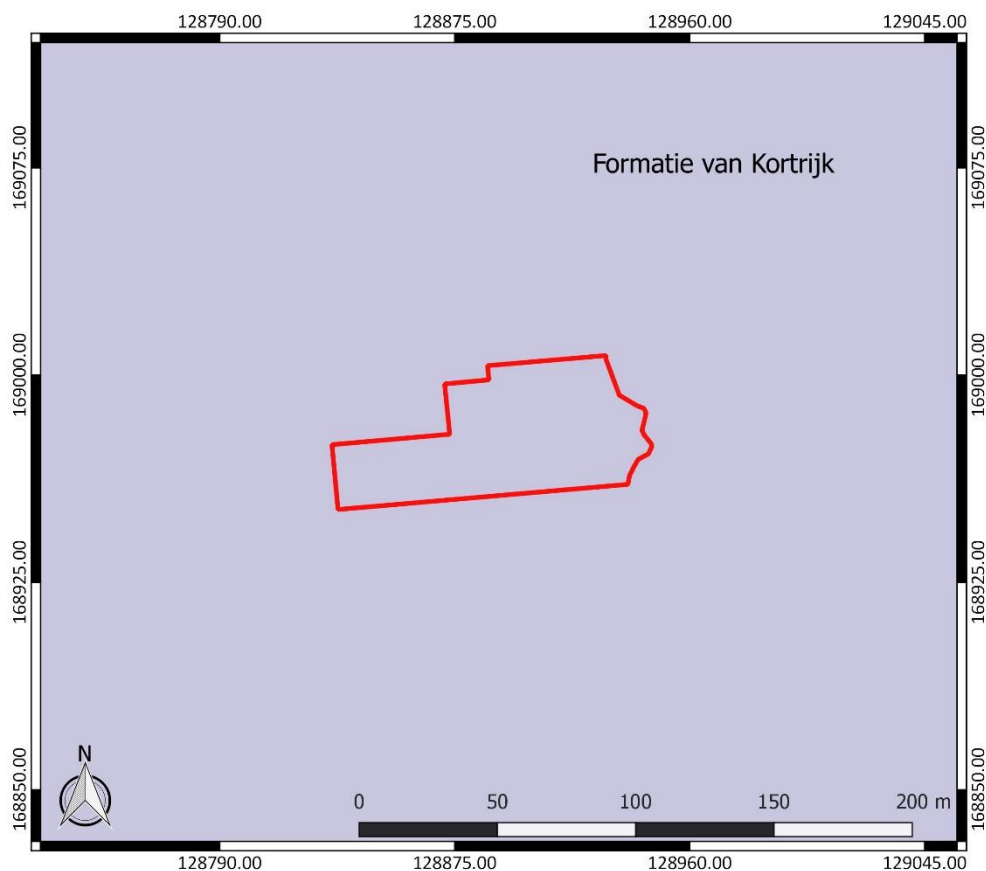
Figuur 12: Hoogteverloop van oost naar west over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Geomorfologisch behoort het onderzoeksgebied tot het interfluvium van de Dender en de Zenne. Concreter is het terrein gelegen in het Pajottenland, dat deel uitmaakt van het Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict. Het bestaat uit een Tertiair heuvellandschap waarop hoofdzakelijk lemige eolische gronden zijn afgezet. Sterk dominant in het glooiende landschap zijn de van west naar oost

verlopende getuigenheuvels, zoals bijvoorbeeld het Neigem- en Berchembos ten zuiden van het onderzoeksgebied. Vanwege ongelijkmatige afzettingen van de loesspakketten gedurende de laatste ijstijd, is er sprake van asymmetrie in de dalen. De noord- en oostelijke hellingen zijn namelijk markant steiler dan de zuid- en westhellingen, waarvan de Berchembosbeekvallei een treffend voorbeeld is.³

Het Pajottenland kent een vrij uitgesproken reliëf. De Dendervallei is topografisch gezien het laagst gelegen gebied, waarbij een laagte bereikt wordt van 10 m TAW en de meest oppervlakkige lagen voornamelijk uit lemige of kleiig alluviale sedimenten bestaat.⁴ Het onderzoeksgebied bevindt zich in een hoger gelegen, licht golfende zone binnen de Berchembosbeekvallei (Figuur 10). Het terrein kent een hoogte van 25,3 tot 21,7 m TAW, waarbij het zuidzuidwestelijke gedeelte het hoogst gelegen is (Figuur 12). Uit het DTM blijkt duidelijk dat verschillende delen van het terrein kunstmatig opgehoogd werd in het verleden.

Figuur 13: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

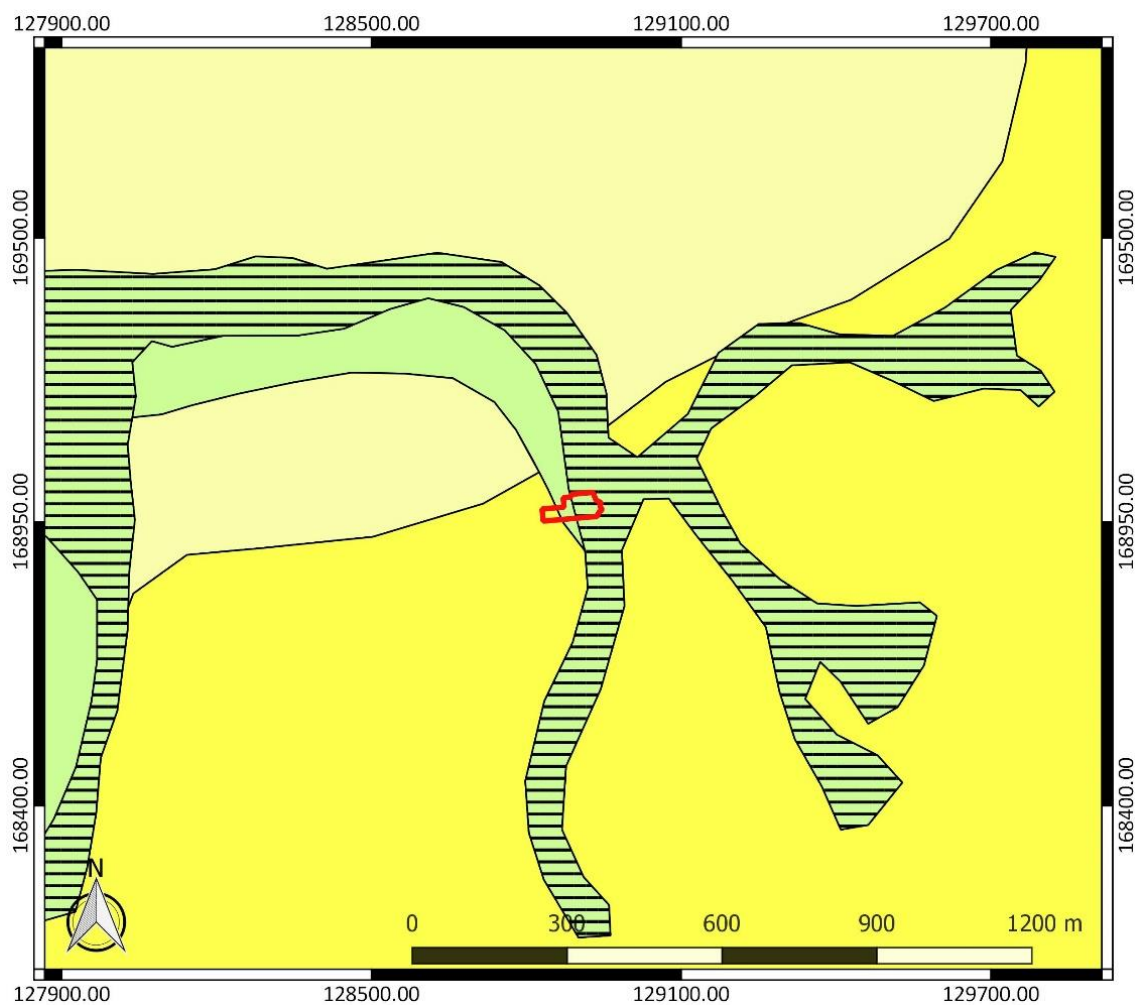
De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 13) bestaat uit het Lid van Moen, dat deel uitmaakt van de Formatie van Kortrijk. Dit laat zich kenmerken door grijze klei tot soms kleihoudende en/of kleilagen bevattende silt. Hierin worden ook *Nummulites planulatus* aangetroffen. Dit zijn ééncellige micro-organismen met kalkhoudende skeletjes, die als fossielen voorkomen⁵.

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Neigem- en Onze-Lieve-Vrouw Lombeek met valleien van Berchembos- en Hunselbeek [online] <https://id.erfgoed.net/themas/135378> (Geraadpleegd op 2-12-2020)

⁴ Louis 1962, 16

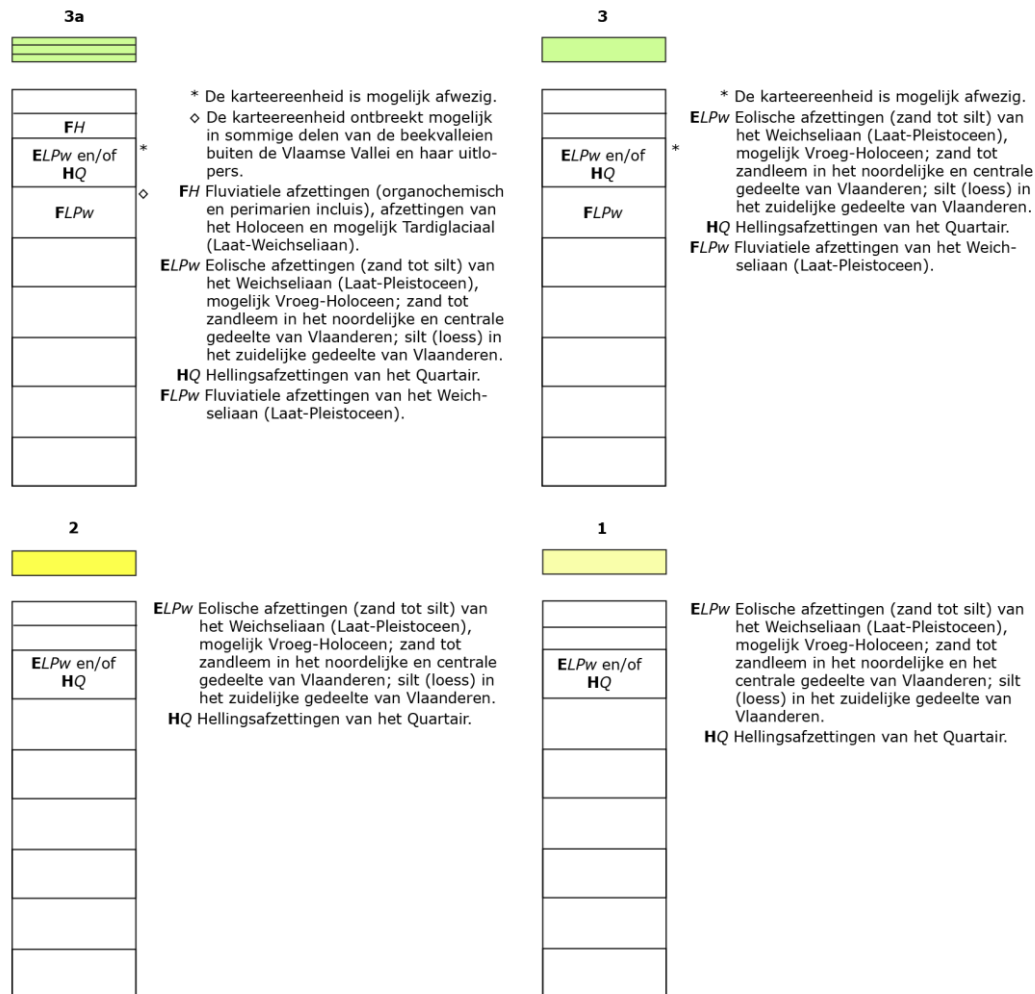
⁵ www.geopunt.be/kaart

De quartairgeologische kaart (Figuur 14) geeft aan dat in het uiterste westen van het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Centraal op het terrein bevinden zich hieronder fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). In het oosten van het onderzoeksgebied treffen we daarnaast jongere fluviatiele afzettingen van het Holoceen en mogelijk het Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) aan. Dit quartairgeologisch beeld staat in verband met de nabijheid van waterlopen als de Berchembosbeek, de Nattenmeersbeek en de Omloopbeek.⁶

Figuur 14: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

⁶ www.geopunt.be/kaart

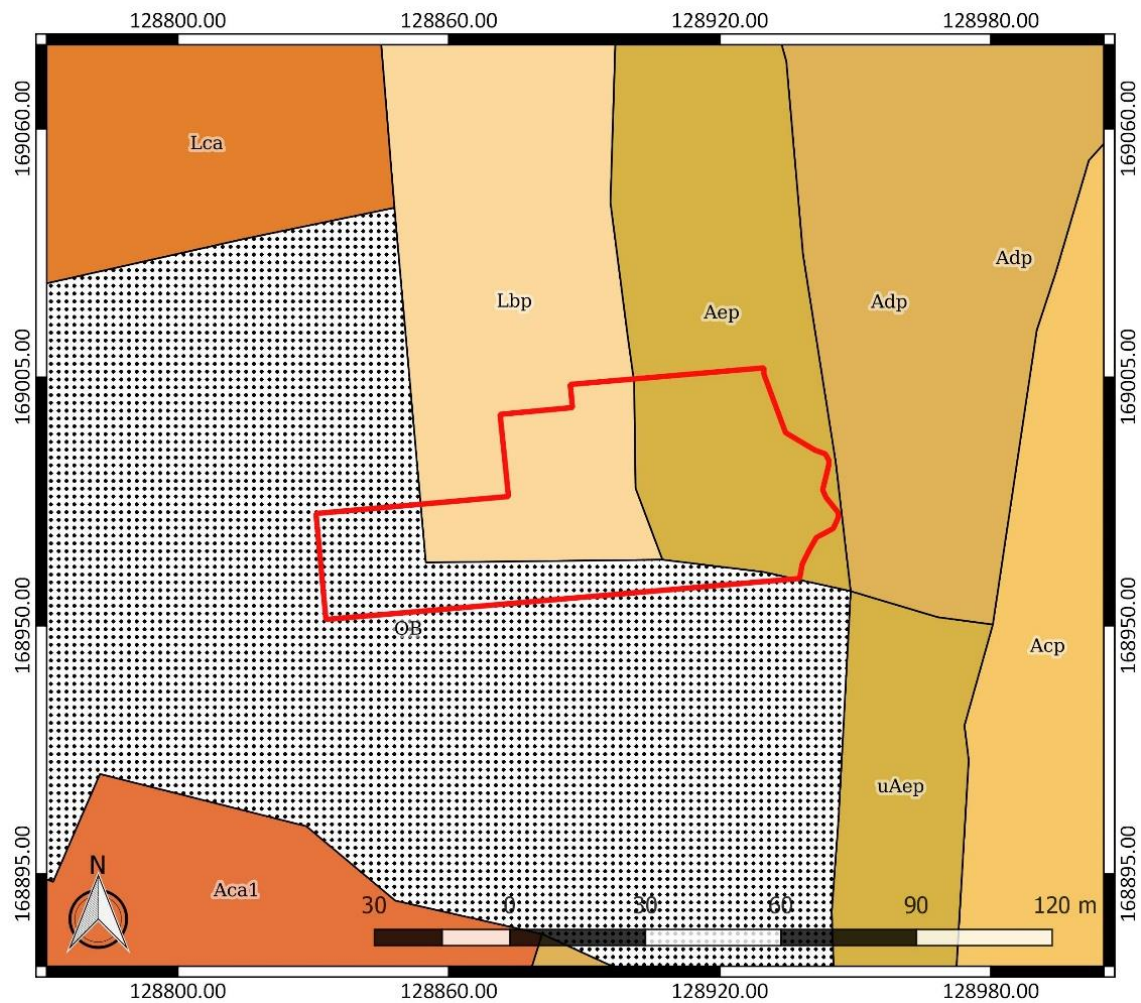

Figuur 15: Legende bij de quartairgeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 16) situeert een bebouwde zone (OB) binnen het onderzoeksgebied. Deze bevinden zich voornamelijk in het westen en het zuiden van het terrein, langsheen de Brusselsesteenweg. Centraal en in het noorden van het onderzoeksgebied staat een droge zandleembodem zonder profielontwikkeling (Lbp) gekarteerd. In het noordoosten en het oosten van het terrein verwachten we een natte, sterk gleyige leembodem zonder profielontwikkeling, met reductiehorizont (Aep). Dit houdt sterk verband met de nabijheid van de Berchembosbeek. Net ten oosten van het onderzoeksgebied situeert zich een matig natte en gleyige leembodem zonder profielontwikkeling (Adp). Ten zuidoosten is de matig natte leembodem sterk gleyig en komt klei op geringe diepte (>75 cm) voor (uAep). Op ruimere afstand ten oosten van het terrein karteert de bodemkaart een matig droge en zwak gleyige leembodem zonder profielontwikkeling (Acp). Voorts is op geruime afstand ten noordwesten een matig droge, zwak gleyige zandleembodem met textuur B-horizont (Lca) gelokaliseerd en tot slot een matig droge, zwak gleyige leembodem met textuur B-horizont (Aca1) ten zuidwesten van het onderzoeksgebied.⁷

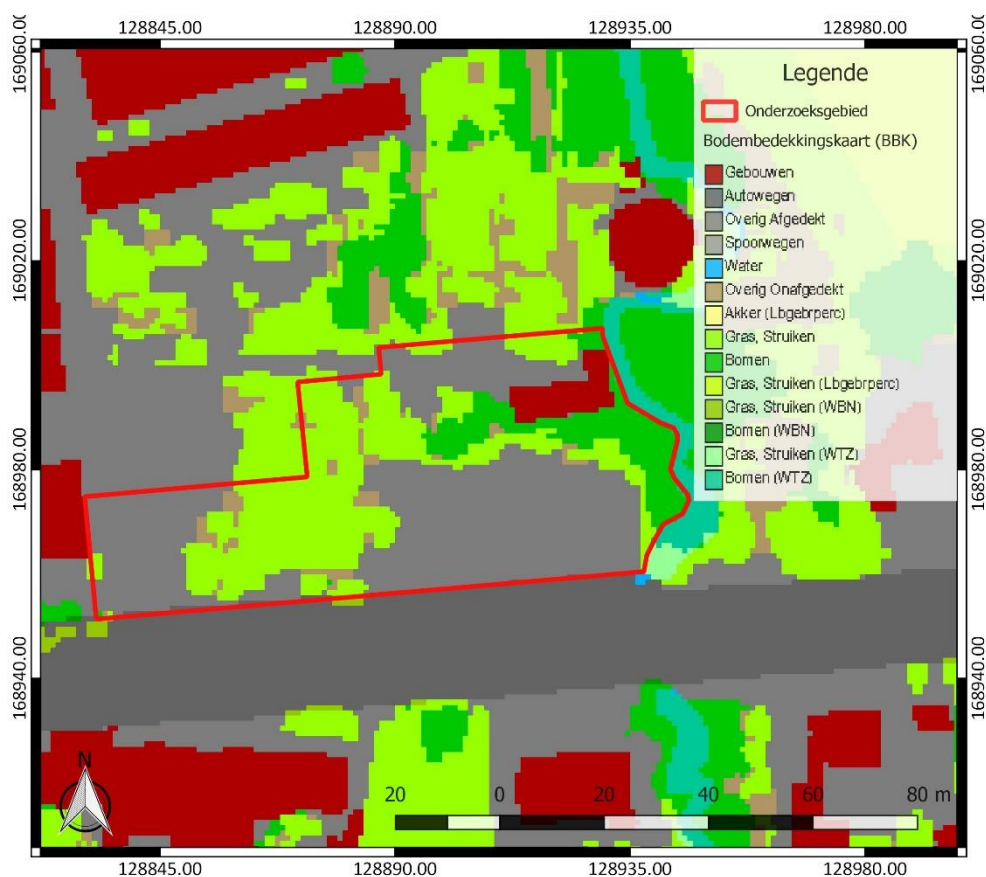
⁷ www.geopunt.be/kaart

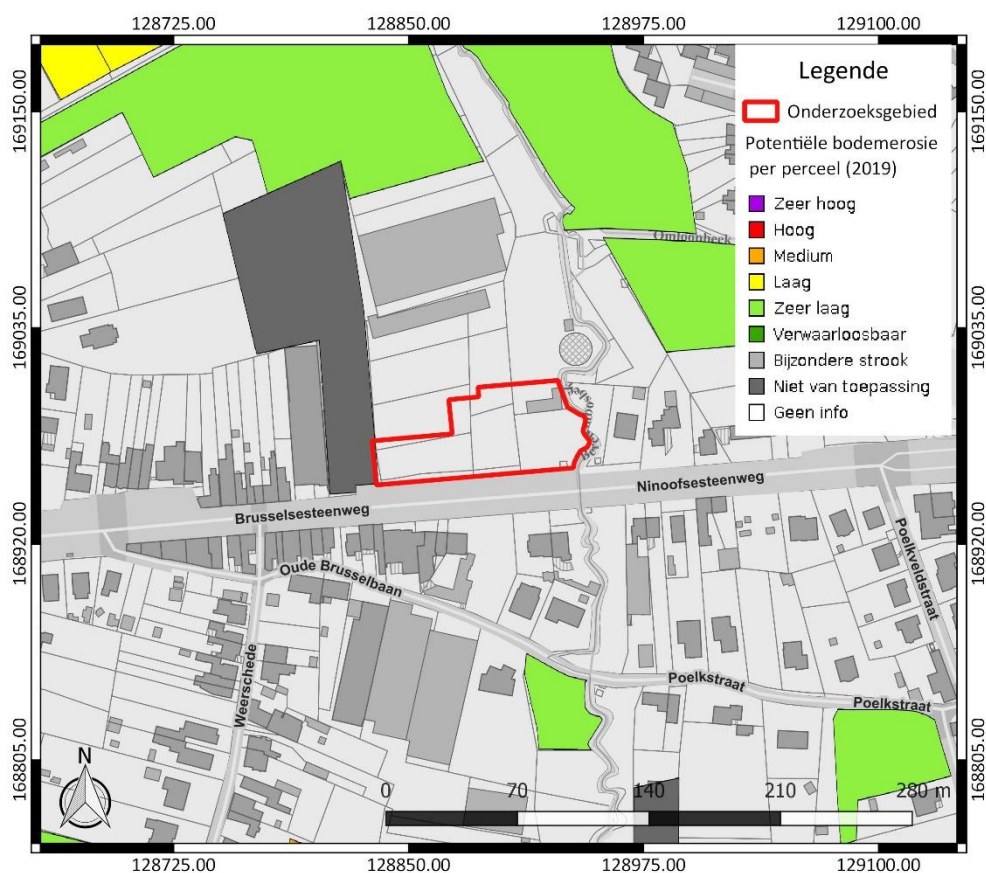

Figuur 16: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskaat verhardingen en een gebouw te bemerk. In het noordoosten bevindt zich de te slopen loods. Voor het overige wordt het onderzoeksgebied volgens de kaart ingenomen door gras en struiken (Figuur 17). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 9). Volgens de potentiële bodemerosiekaart is de erosiegevoeligheid in de omgeving van het onderzoeksgebied laag tot zeer laag (Figuur 18). Voor het gebied ten noordwesten en westen van de onderzoeksgrenzen is de erosiegevoeligheid bovendien niet van toepassing. De kaart geeft geen informatie over de erosiegevoeligheid in het onderzoeksgebied zelf.

Figuur 17: Bodemgebruikskartaal met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 18: Potentiële bodemerrosiekaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

Het aantreffen van een concentratie vuurstenen artefacten uit het Mesolithicum in 2009, ter hoogte van de Graanmarkt in Ninove op ca. 3 km afstand ten westen van het onderzoeksgebied, indiceert dat de prehistorische mens reeds aanwezig was in de regio. Ook sporen uit de Romeinse tijd in de historische kern van Ninove geven aan dat er enigszins sprake is van bewoningscontinuïteit. Omtrent de oorsprong van Ninove ontbreekt het ons echter aan archeologisch bronnenmateriaal. De oudste vermelding gaat terug tot 821, wanneer Keizer Karel de Grote in een oorkonde de schenking van een deel van villa “Neonifio” aan de abdij van Saint-Amand-Lez-Eaux laat optekenen. Het Karolingisch villadomein ressorteerde destijds onder de Pagus Bracbatensis, beter bekend als de gouw van Brabant. Het zou te vereenzelvigen zijn met het Hof te Nederwijk, dat zich ter hoogte van CAI-locatie ID 863 bevindt met “Den Mallaert” als toponiem. Volgens historici zou hier de oudste bewoningskern en eerste Onze-Lieve-Vrouw parochiekerk te situeren zijn.⁸

Eind 9de eeuw verplaatste de woonkern zich vermoedelijk in oostelijke richting naar een hoger gelegen gebied tussen de twee Denderarmen, met de huidige Graanmarkt als centrum. Mogelijk gebeurde dit onder impuls van een gewijzigde politieke situatie en de Noormanneninvallen. Vanaf 1056 werden de heren van Ninove vazal van de Graaf van Vlaanderen en hielden ze de heerlijkheid Ninove in leen. Zij behoorden als stalmeesters van de graaf tot één van de meest invloedrijke adellijke geslachten van Vlaanderen. De positie van Ninove aan de oostelijke grens van het graafschap Vlaanderen met het hertogdom Brabant, deed het belang van de omwalde stadskern toenemen. Rond 1100 richtten de Heren van Ninove een mottekasteel op de rechteroever van de Dender op. De versterkte burcht krijgt in 1127/1128 een eerste vermelding. Een ander nieuw element in de stadsontwikkeling betreft de stichting van een seculier kapittel in de parochiekerk van de Nederwijk in 1114-1119, dat in 1137 omgevormd wordt tot een abdijsite. Gedurende de twee daaropvolgende eeuwen geraken de onbewoonde gebieden tussen de Graanmarkt, het mottekasteel en de abdij opgevuld en krijgt Ninove een tweede omwalling.

Het onderzoeksgebied is gelegen langsheen de belangrijke weg die Oudenaarde over Ninove met Brussel verbindt, ten oosten van de historische stadskern en ten noordoosten van de dorpskern van Meerbeke. Een eerste melding van Meerbeke stamt uit het jaar 966. De naam is een Germaanse afgeleide van ‘meer’ en ‘beek’, wat verwijst naar de natte omgeving.⁹ Het terrein zelf bevindt zich ter hoogte van het gehucht Poelk, dat bekendheid geniet dankzij de Mariagrot, ten zuidoosten van het onderzoeksgebied. Dit is één van de oudste Lourdesgrotten van Vlaanderen en is opgericht in 1876.¹⁰

De landschappelijke variatie in reliëf en vegetatie in de ruimere omgeving zorgt voor een vrij heterogene bebouwing met enkele landbouwgehuchten en hoeves uit eind 18de en 19de eeuw, die doorheen de tijd weinig structurele veranderingen kennen. Het landschapsbeeld uit deze periode sluit dan ook goed aan bij het huidige landschap.¹¹

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Historische stadskern van Ninove [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140025> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

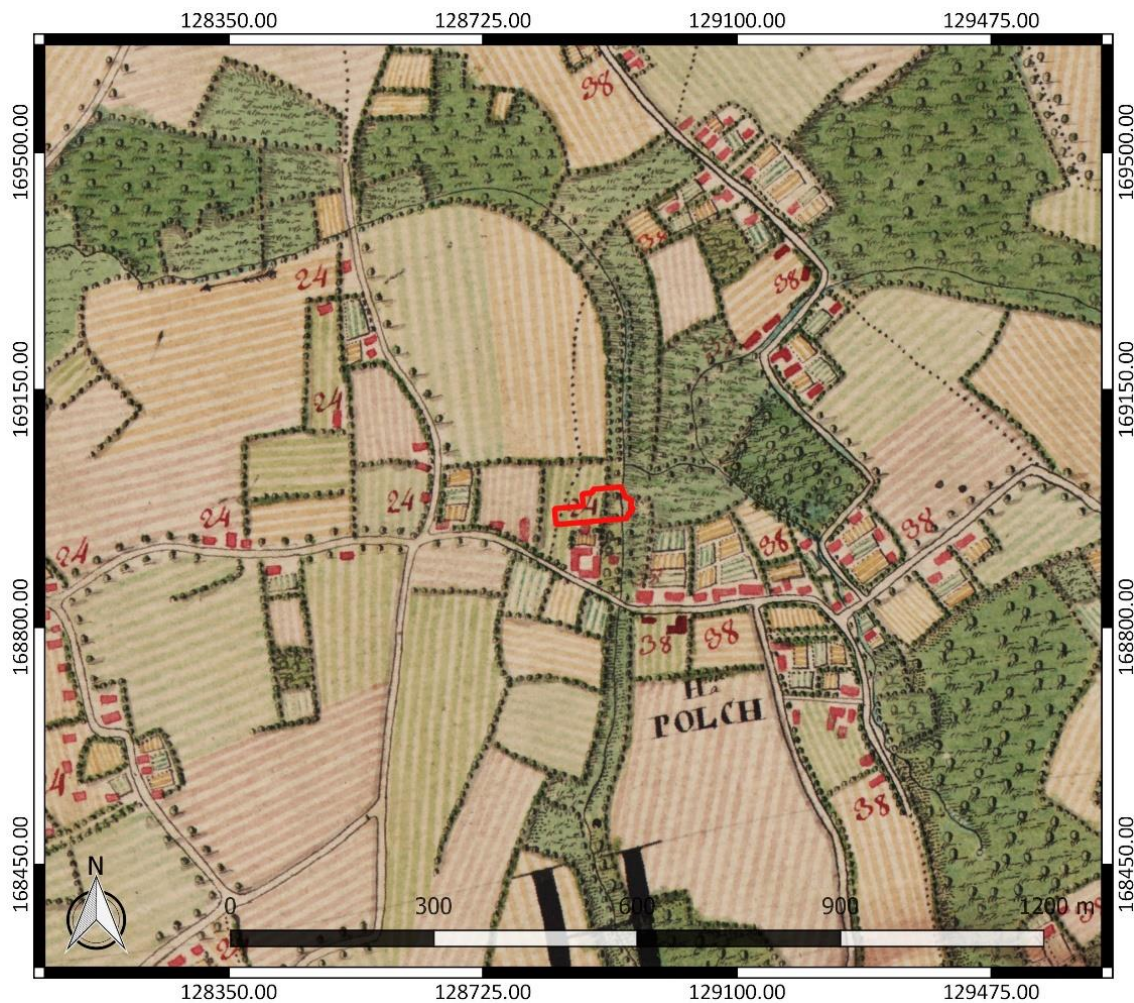
⁹ De Herdt *et al.* 2013, 677

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Twee opgaande beuken bij de Mariagrot van Poelk [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/133301> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

¹¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Meerbeke [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13771> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is te zien dat het onderzoeksgebied in hoofdzaak in gebruik is als akkerland en als beboste zone in het oosten (Figuur 20). Het plangebied behoort tot de akkergronden van een hoevedomein, onmiddellijk ten zuiden van het onderzoeksgebied. Als gevolg van de moeilijkheid voor het correct georefereren bij de historische kaart, lijkt de Berchembosbeek binnen de onderzoeksgrenzen te vallen. In realiteit is deze echter gelegen langsheen de oostelijke begrenzing van het terrein. De bewoningskern van het gehucht “Polch” (huidig Poelk) situeert zich ten zuidoosten van het onderzoeksgebied (Figuur 19). Verder is de weg die vanuit het westen in zuidoostelijke richting ten zuiden van de hoeve loopt, te vereenzelvigen met de huidige Oude Brusselbaan en de Poelkstraat.

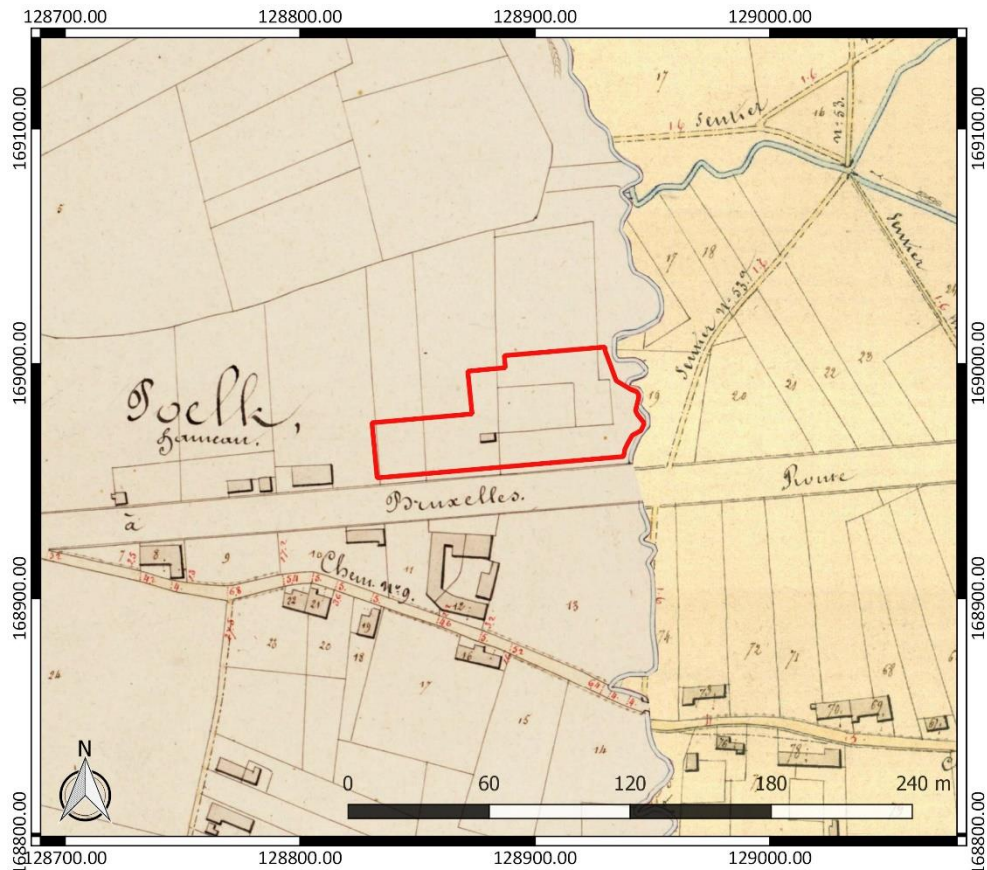
Figuur 19: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

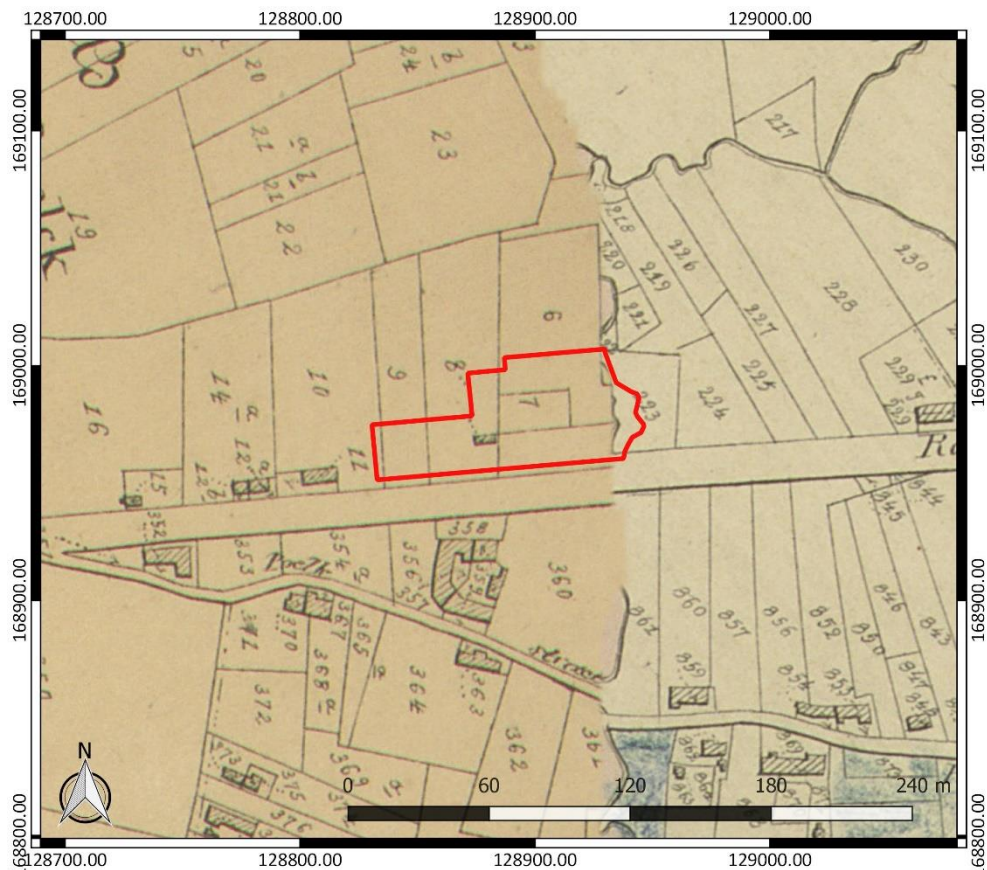

Figuur 20: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (detail) met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De Atlas der Buurtwegen (1841) toont dat de Brusselsesteenweg (“Rue de Ninove à Bruxelles”) zoals we deze momenteel kennen, rond midden 19de eeuw reeds een feit is (Figuur 21). De Oude Brusselbaan is aangeduid als “Chemin nr. 9”. De hoeve ten zuiden van het onderzoeksgebied is nog aanwezig. Vermoedelijk was het terrein nog steeds in gebruik als akkerland. Centraal in het onderzoeksgebied is voor het eerst bebouwing te bemerken. Het gaat evenwel om een betrekkelijk klein gebouw. De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld weer (Figuur 22).

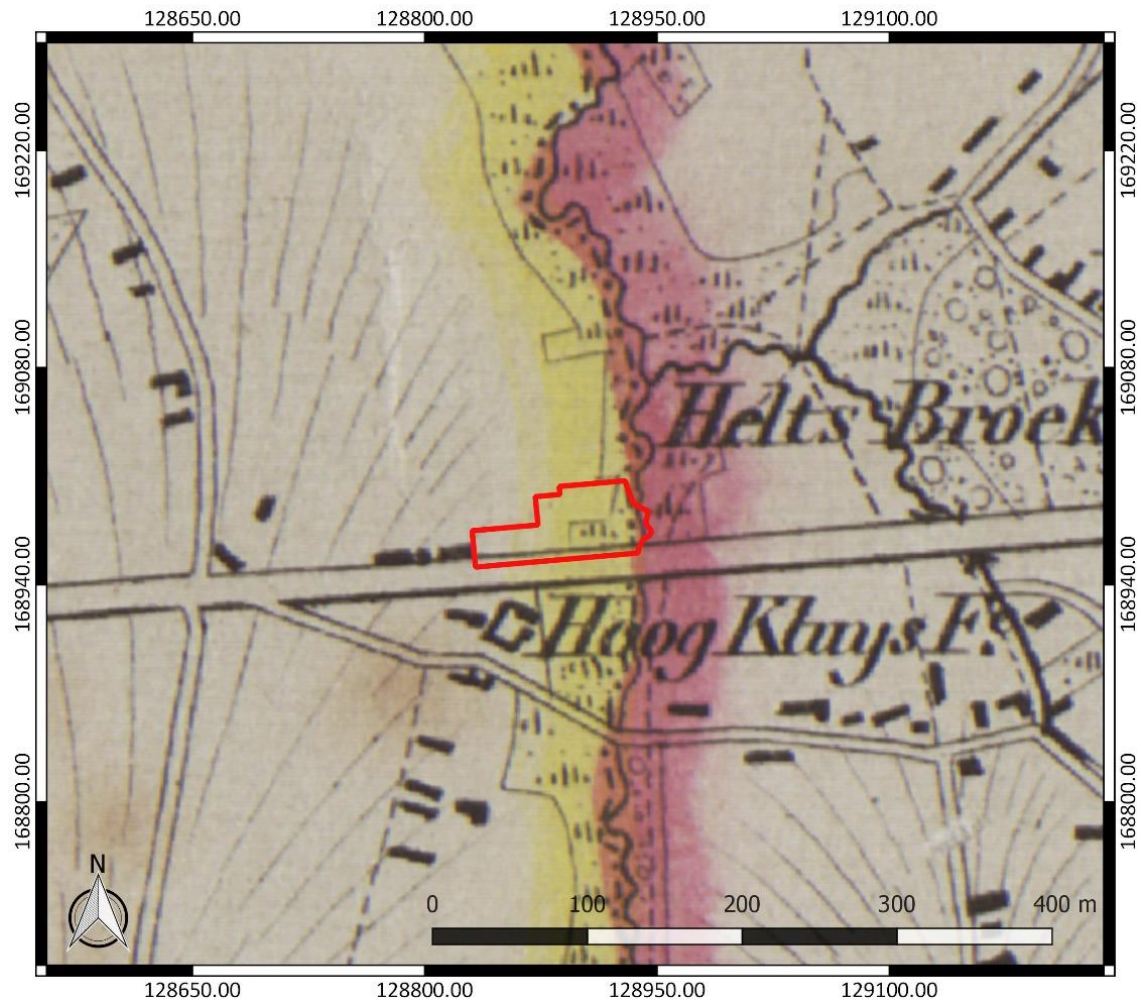
Figuur 21: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 22: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

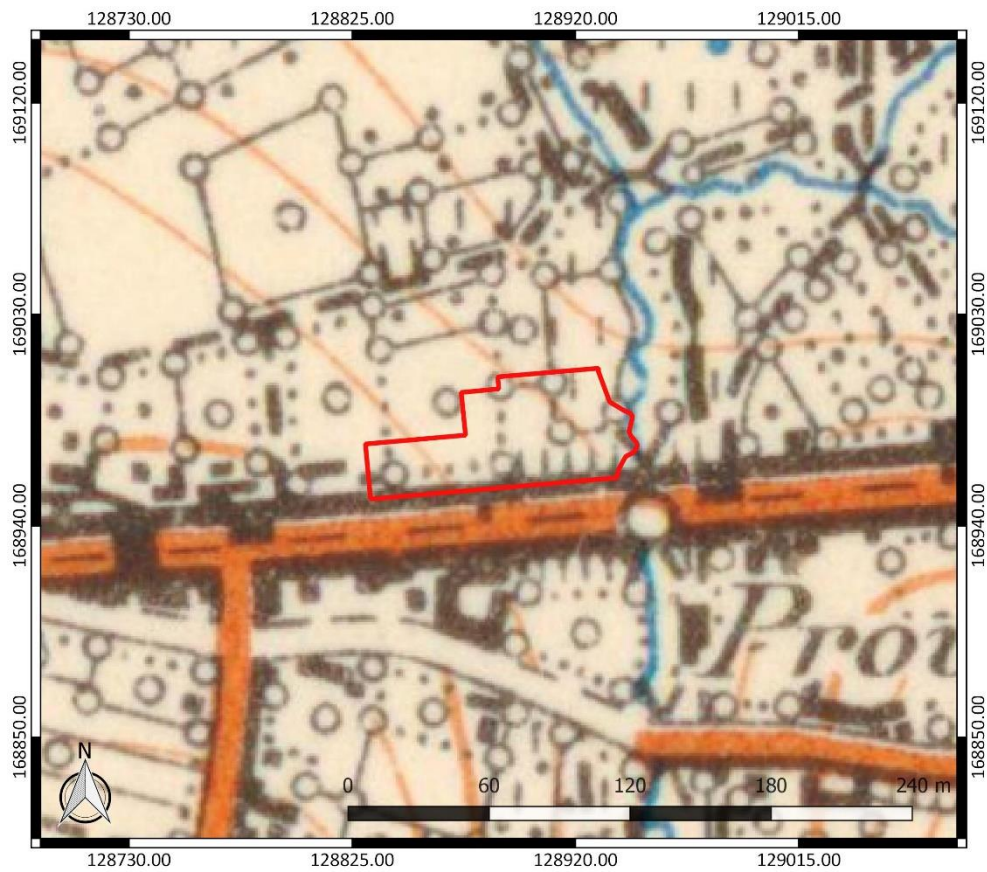

Op de topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) lijkt het klein gebouwtje centraal in het onderzoeksgebied te zijn verdwenen (Figuur 23). Verder toont de kaart dat het terrein afhelt in oostelijke richting door de aanwezigheid van de Berchembosbeek. Een topografische kaart uit 1975 toont een gelijkaardig beeld, waarbij het onderzoeksgebied gevrijwaard blijft van bebouwing (Figuur 24). In de directe omgeving van het terrein is de bebouwing toegenomen.

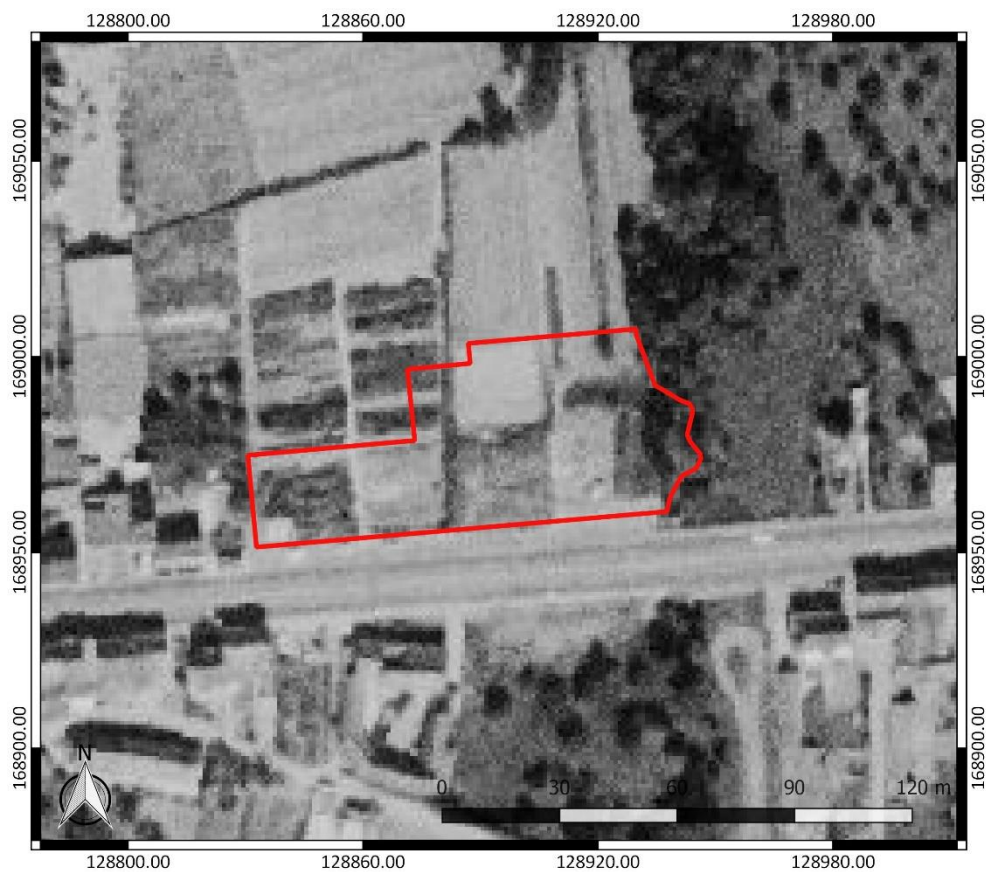

Figuur 23: Topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

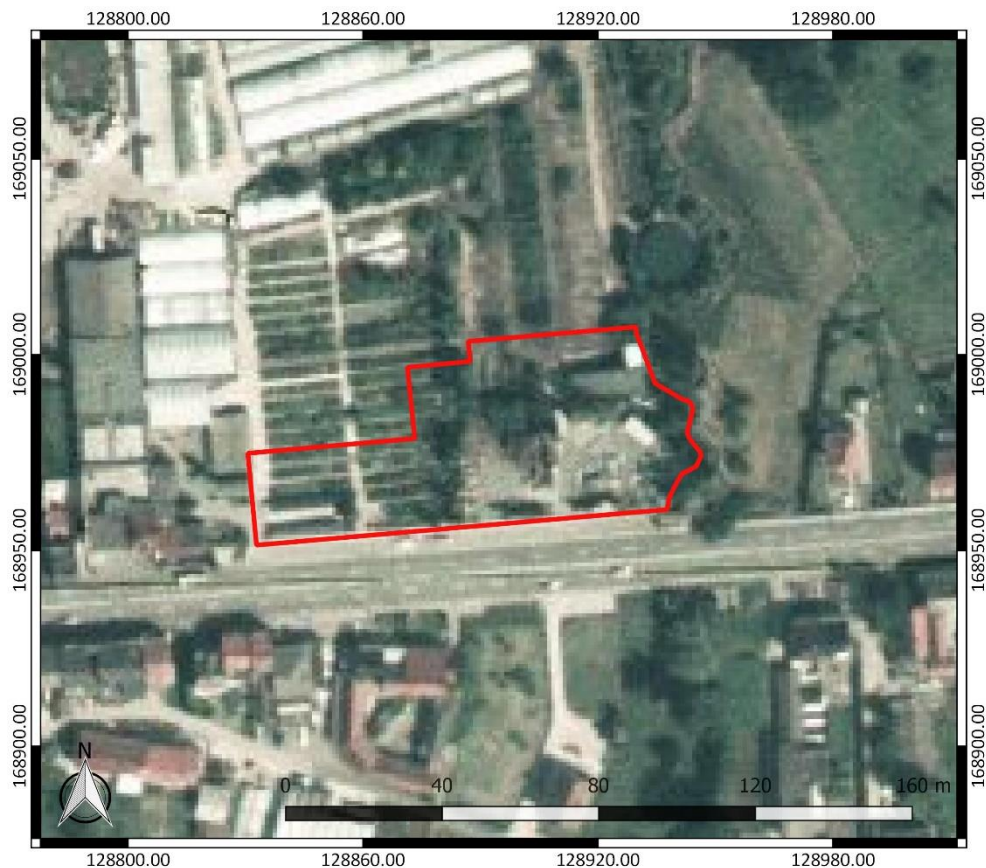

Figuur 24: Topografische kaart uit 1975 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

Figuur 25: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 26: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 25) toont dat het onderzoeksgebied onbebouwd is. Er is reeds verharding aanwezig in het westelijke deel van het terrein. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 26) toont dat de bebouwing in de omgeving van het onderzoeksgebied enorm uitgebreid is. In het noordoosten van het terrein is de aanwezigheid van een loods te bemerken. Het beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 9).

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

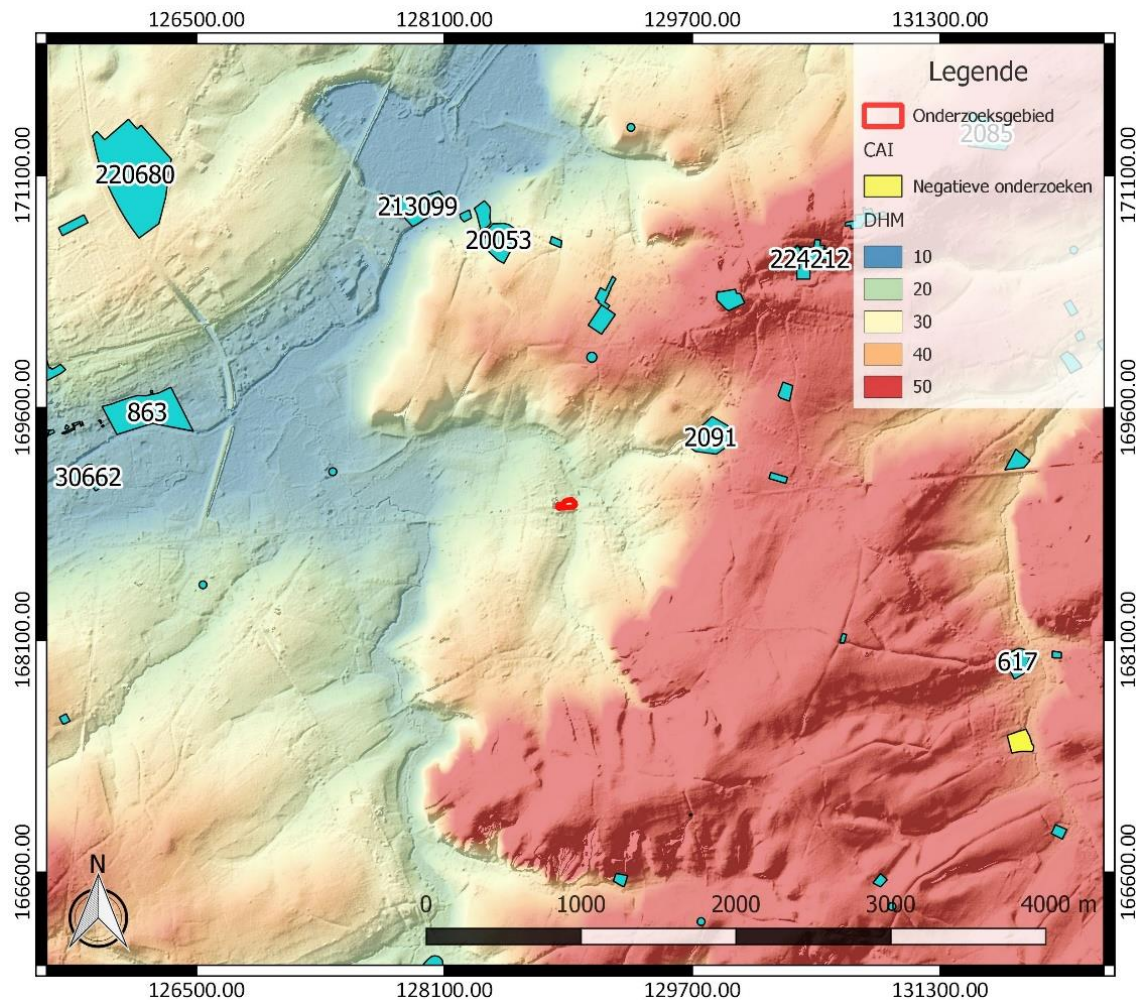
De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 27). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Op korte afstand van het onderzoeksgebied zijn nagenoeg geen archeologische waarden gekend. De dichtstbijzijnde vindplaatsen bevinden zich al op circa 1 km van het onderzoeksgebied. Ze vertegenwoordigen voornamelijk resten uit de middeleeuwen tot de nieuwe tijd. Ten zuiden, ten zuidwesten en ten westen liggen noemenswaardige archeologische waarden zo'n 2 km van het terrein verwijderd. Het gaat om Merovingische vlakgraven die door Bauwens-Lesenne en Roosens in de 20ste eeuw beschreven zijn als *“enkele urnen, wapens, benodigdheden en beenderen”* (CAI ID 32450).¹² Zuidelijker, in de Woestijnstraat (CAI ID 6127), zou zich de laatmiddeleeuwse Woestijnkapel

¹² Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Oude Gracht [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/32450> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

bevinden. De oudste delen stammen uit de 14de eeuw, maar vermoed wordt dat de kapel teruggaat tot in de 13de eeuw. Oude kerkrekeningen spreken overigens van een kerkhof rondom de kapel.¹³

Figuur 27: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerendergoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Wat archeologische vindplaatsen uit de steentijden betreft, valt vrijwel alleen de concentratie van 128 vuurstenen artefacten uit het vroeg-mesolithicum te melden (CAI ID 151595). *De low density steentijdnederzetting(-en)* kwam aan het licht bij opgravingen uitgevoerd aan de Graanmarkt in Ninove.¹⁴ De site ligt middenin de historische kern van Ninove (CAI ID 11910), dat ca. 3 km ten noordwesten van het onderzoeksgebied verwijderd ligt. Sedert 2016 is de stadskern als een archeologische zone vastgesteld.¹⁵ Na de prehistorische site, stammen de oudst dateerbare sporen aan de Graanmarkt uit de late 12de en 13de eeuw (CAI ID 40122). Het gaat om één en mogelijk drie paalgaten en een greppeltje, die afgedekt zijn met een homogeen grijs pakket dat de pleinbedekking uit de vroege 14de eeuw betreft. Andere looppniveaus en contexten tonen aan dat zich in deze eeuw

¹³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Heilige Kruiskapel [online] <https://inventaris.onroerendergoed.be/waarnemingsobjecten/6127> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

¹⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Graanmarkt [online] <https://inventaris.onroerendergoed.be/waarnemingsobjecten/151595> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Historische stadskern van Ninove [online] <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/11910> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

een groot stadsontwikkelingsproject voltrok. Daarnaast bracht het onderzoek 14de- tot 15de-eeuwse kuil met hoornpitten aan de Varkensmarkt en restanten van de oude Graanhal op.¹⁶

Noordelijker, ter hoogte van het bedrijventerrein Doorn Noord aan de Aalstersesteenweg, legde men bij opgravingen een groot aantal sporen uit de steentijden, de metaaltijden, de Romeinse tijd en een 18de-eeuws kampement bloot (CAI ID 220680). Onder het prehistorisch materiaal zijn losse vondsten zoals gepolijste bijlen, schrabbers en een splijtwig te vermelden. Twee kringgreppels op de top van een heuvelkam dateren uit het finaal-neolithicum. Uit de metaaltijden stammen diverse kuilsporen, waarvan enkele verbrande rolkeien bevatten en mogelijk als haarden te interpreteren zijn. In de midden-Romeinse tijd ontstaat op de locatie een kleine nederzetting van zes woonhuizen, drie wegen, grachten, greppels en kuilen. Ook twee clusters met crematiegraven zijn geregistreerd uit deze periode. Het hoog aantal dakpanmateriaal, metaalslakken en maalstenen wijzen in de richting van artisanale activiteiten. De vroege en volle middeleeuwen zijn buiten enkele perceelsgrachten en mogelijke paalsporen vrijwel niet vertegenwoordigd. Tot slot werd bij de opgravingsactiviteiten een postmiddeleeuws militair kampement aangetroffen. Of het kampement in verband staat met de Oostenrijkse Successieoorlog (1745-1746) of de Negenjarige Oorlog (1688-1697), is niet zeker.¹⁷

Op locatie CAI ID 152700, een kleine 3 km afstand ten zuidzuidoosten van het onderzoeksgebied, is voorts een gebroken kling in silex als losse vondst geregistreerd.¹⁸ In de buurt daarvan is aan de Kelebergstraat grijs aardewerk uit de Romeinse tijd tot middeleeuwen en een slijpsteenfragment aangetroffen (CAI ID 152719).¹⁹

Gekende archeologische waarden in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied zijn niet ouder dan de late middeleeuwen. Ter hoogte van CAI ID 6118 is volgens de Ferrariskaart de zogenaamde Keirekensmolen gelegen.²⁰ Nog ten noorden van het onderzoeksgebied kwamen bij een proefsleuvenonderzoek aan de Brusselstraat 27 (CAI ID 219455) indicaties voor delftstofwinning aan het licht, waaronder twee houtskoolmeilers en een vijftal sporen uit de Nieuwste Tijd.²¹ Onmiddellijk ten noorden daarvan zijn eveneens bij een proefsleuvenonderzoek een greppel en een paalspoor van onbepaalde datum aangetroffen (CAI ID 224279).²² Ten noordoosten van het onderzoeksgebied bevindt zich een laatmiddeleeuwse site met walgracht “Ten Stene” (CAI ID 2091)²³. Bij een proefsleuvenonderzoek ten oosten van het terrein, zijn naast recente sporen enkele greppels en twee kuilen met een onbepaalde datering gevonden (CAI ID 224032).²⁴ Ter hoogte van CAI ID 30677

¹⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Graanmarkt (NIN-GM-07) [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/40122> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

¹⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: hof ter Groeninge [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/220680> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

¹⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Ekelendriesstraat I [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/152700> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

¹⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Kelenbergstraat I [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/152719> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

²⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Keirekensmolen – Molen van de Pauselijke Zouaaf [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/6118> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

²¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Brusselstraat 27 [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/219455> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

²² Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Brusselstraat [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224279> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

²³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Ten Stene [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/2091> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

²⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Opperheilbeekweg - recyclagepark [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224032> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

lag het Hof te Wolfput (CAI 30677), een hoeve die teruggaat op een oude watermolen aan de Molenbeek, een zijstroom van de Dender.²⁵

In de nog ruimere omgeving zijn eveneens een aantal laatmiddeleeuwse hoeves gekend. Zo bevindt zich ten noorden van het onderzoeksgebied Hof te Zijpe, dat reeds in 1590 vermeld werd als pachthof van de abdij van Ninove (CAI ID 6119).²⁶ In Pamel, een deelgemeente van Roosdaal ten noordnoordwesten van het onderzoeksgebied, bevindt zich de oude kern van een middeleeuwse nederzetting nabij de oever van de Dender. De kern is gelegen nabij het verdwenen 15de-eeuwse kasteel van de Heren van Pamel-Ledeberg (CAI ID 20053).²⁷ Het Hof de Kam (CAI ID 2702) was de voormalige brouwerij van het verdwenen kasteel. Hier werd 16de-eeuws aardewerk aangetroffen. Het gaat om de vondst van een nagenoeg volledige kan in Raeren-steengoed.²⁸ Ook de nabijgelegen kerk, die vermeld werd in 1179, is reeds afgebroken (CAI ID 6117). Het kerkhof is wel nog aanwezig.²⁹ In deze oude nederzettingkern bevond zich ook nog het Hof te Pamel (CAI ID 618). Dit was een belangrijke landbouwbedrijf dat in de 16de eeuw reeds verdwenen was.³⁰ Luchtfoto's en digitale hoogtemodellen tonen in de buurt daarvan een omwalde site en een opvallend microreliëf errond. Vermoedelijk is deze locatie te linken aan de historisch vermelde "Borchstad" (CAI ID 213099).³¹

Ten noordoosten van het onderzoeksgebied leverde een proefsleuvenonderzoek aan de Kapelleweide funderingsresten op, die deel uitmaakten van een gebouw dat op de Ferrariskaart staat aangeduid (CAI ID 2092).³² Verder in noordoostelijke richting, ter hoogte van CAI ID 224212, bracht een proefsleuvenonderzoek naast kuilen, greppels en paalkuilen uit de nieuwe tijd en recente verstoringen een houtskoolmeiler aan het licht. Onder het geringe vondstenmateriaal is een fragment handgevormd grijs aardewerk te vermelden.³³ In de Profetenstraat (CAI ID 224135) werd eveneens een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij er enkele paalkuilen, kuilen en verstoringen uit de Nieuwste Tijd werden vastgesteld.³⁴ Op een kleine 2 km ten zuidoosten van het onderzoeksgebied zou zich op basis van historisch kaartmateriaal de zogenaamde "Tragische Molen" situeren op een heuvelrug (CAI ID 6425). Omwille van meerdere ongelukken die de opeenvolgende molenaarsfamilies overkwamen, werd de molen, die teruggaat tot 1760, zo vernoemd.³⁵ De windmolensite is gelegen in het landschapsatlasrelict "Neigembos en Onze-Lieve-Vrouw Lombeek

-
- ²⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Hof te Wolfput [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/30677> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ²⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Hof te Zijpe [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/6119> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ²⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Verdwenen Kasteel [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/20053> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ²⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Hof de Kam [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/2702> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ²⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Verdwenen kerk van Pamel [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/6117> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ³⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Verdwenen Hof van Pamel [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/618> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ³¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Borchstad? [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/213099> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ³² Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Kapelleweide Burcht [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/2092> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ³³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Hoogstraat [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224212> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ³⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Profetenstraat [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224135> (Geraadpleegd op 03-12-2020)
- ³⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Tragische Molen [online]
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/6425> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

met valleien van Berchembos-en Hunselbeek” (CAI ID 10300), net ten zuiden van het onderzoeksgebied.³⁶

Aan de Bettestraat in Gooik, ten zuiden van het onderzoeksgebied, bevindt zich tot slot het verdwenen Hof te Ijsbrugge (CAI ID 6135). Enkele resten van een schuurtje, onderaan een helling langsheen een beekje, zijn wellicht afkomstig van de 18de-eeuwse hoeve.³⁷

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Bekrachtigde archeologienota's of nota's van terreinen in de omgeving bieden geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties. Daarom lichten we ze hier niet afzonderlijk toe.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

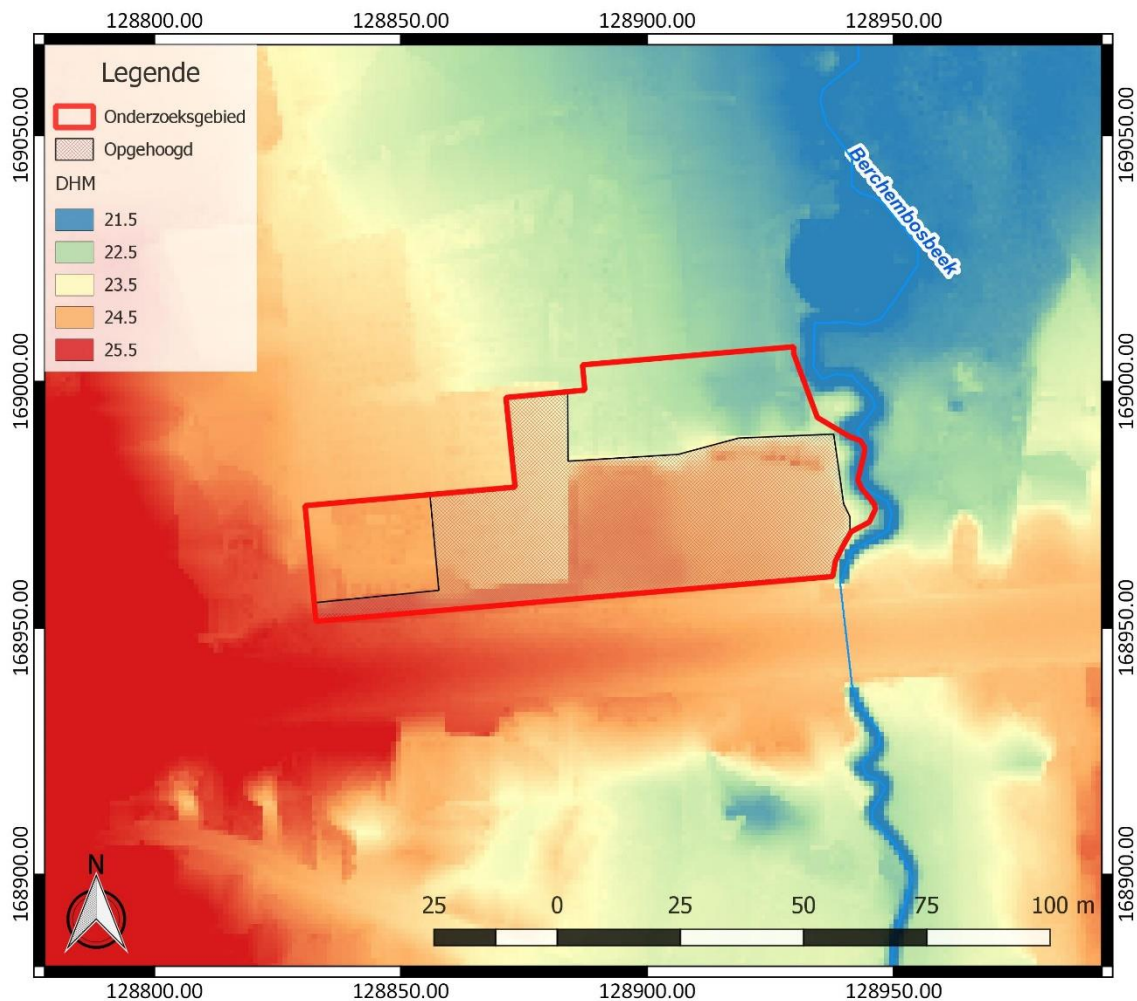
Het onderzoeksgebied is gelegen in het interfluvium van de Dender en de Zenne. Het bevindt zich in het glooiende landschap van het Pajottenland, dat gekenmerkt wordt door geïsoleerde heuveltoppen en asymmetrische dalen. Onmiddellijk ten oosten van het terrein is de Berchembosbeek gesitueerd. Volgens de bodemkaart is centraal een droge zandleembodem en in het oosten een nattere leembodem zonder profielontwikkeling te verwachten. Ten noord- en zuidwesten karteert de bodemkaart een matig droge (zand-)leembodem met textuur B-horizont. Dit zijn vaak plaatsen waar we bewoningssporen aantreffen. Aangezien we te maken hebben met een terrein dat zich bevindt op een overgang van nattere naar droge, hoger gelegen gronden nabij een waterloop, is dit een interessante ligging met archeologisch potentieel. Doordat het terrein op een helling ligt, bestaat de kans dat er erosie heeft plaatsgevonden. De erosiegevoeligheidskaart geeft geen gegevens over het terrein zelf, maar bestempelt de erosiegevoeligheid in de directe omgeving laag in. Een deel van het onderzoeksgebied werd in het verleden opgehoogd, zoals blijkt uit het DTM. Het gaat om een oppervlakte van ca. 2527 m².

De gekende archeologische waarden in de nabije omgeving zijn gering. Dit kan het gevolg zijn van de huidige stand van onze kennis, eerder dan dat het een historische realiteit weergeeft. Voor waarden die dateren uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen, moet al in de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied gekeken worden. Uit de CAI blijkt dat vooral de late middeleeuwen en de nieuwe tijd in de omgeving vertegenwoordigd zijn, zoals watermolensites en hoeves. Buiten de mesolithische vondstlocatie in de stadskern van Ninove en losse vondsten ruim 3 km ten zuiden van het onderzoeksgebied, zijn geen resten van vroegere perioden aangetroffen. Op basis van het bureauonderzoek kan de aanwezigheid van een archeologische site uit een oudere periode evenwel niet uitgesloten worden.

³⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Neigembos en Onze-Lieve-Vrouw Lombeek met valleien van Berchembos-en Hunselbeek [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/135378> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

³⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Hof te Ijsbrugge [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/6135> (Geraadpleegd op 03-12-2020)

Figuur 28: Synthesekaart met aanduiding van de opgehoogde zone, weergegeven op het DTM Vlaanderen II 1 m (www.geopunt.be)

Op basis van historische kaarten en luchtfoto's kunnen we de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied sinds de 18de eeuw reconstrueren. Daaruit blijkt dat het terrein oorspronkelijk in gebruik was als akkerland. Rond het midden van de 19de eeuw verschijnt bebouwing binnen het onderzoeksgebied. Het gaat om één klein gebouw centraal op het terrein, dat op recenter kaartmateriaal verdwenen is. De grootste veranderingen zijn in de 20ste eeuw te bemerken. Momenteel bevindt zich een loods in het noordwesten en verhardingen verspreid over het onderzoeksgebied.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de sloop van een bestaande loods, de bestaande verharding en siertuinen en de aanleg van een parking. De verstoringsdiepte van de geplande werken op het terrein is gering en valt grotendeels binnen de reeds bestaande verstoringsdiepte en het opgebrachte pakket waarmee delen van het terrein in het verleden opgehoogd werden. Dit doet besluiten dat de bijkomende negatieve impact van de geplande werken op het bodemarchief erg beperkt zal zijn.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied een gemiddeld archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein op een hoger gelegen gebied nabij een waterloop. De bodem varieert van nattere naar droge (zand-)leemgronden, wat vaak plaatsen zijn waar we bewoningssporen aantreffen. In de nabije omgeving zijn weinig relevante archeologische waarnemingen gekend, wat evenwel ook het gevolg kan zijn van de lage archeologische onderzoeksactiviteit. Verspreid over het terrein is verharding en bebouwing aanwezig, waarvan de verstoringsdiepte momenteel onbekend is. De huidige bewaringstoestand van het bodemarchief in het onderzoeksgebied is onbekend.

Wel stellen we vast dat delen van het terrein in het verleden opgehoogd zijn. Het gaat om een oppervlakte van ca. 2527 m². Voor de resterende zone van ca. 1504 m² en bij uitbreiding het volledige onderzoeksgebied stellen we vast dat de verstoringsdiepte van de geplande werken erg gering is en dat deze binnen de reeds bestaande verstoringsdiepte zal blijven. Gezien de beperkte bijkomende negatieve impact van de geplande werken op het aanwezige bodemarchief achten we geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig in het kader van de geplande werken op het terrein.

3 Samenvatting

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied een gemiddeld archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein op een hoger gelegen gebied nabij een waterloop. De bodem varieert van nattere naar droge (zand-)leemgronden, wat vaak plaatsen zijn waar we bewoningssporen aantreffen. In de nabije omgeving zijn weinig relevante archeologische waarnemingen gekend, wat evenwel ook het gevolg kan zijn van de lage archeologische onderzoeksactiviteit. Verspreid over het terrein is verharding en bebouwing aanwezig, waarvan de verstoringsdiepte momenteel onbekend is. De huidige bewaringstoestand van het bodemarchief in het onderzoeksgebied is onbekend.

Wel stellen we vast dat delen van het terrein in het verleden opgehoogd zijn. Het gaat om een oppervlakte van ca. 2527 m². Voor de resterende zone van ca. 1504 m² en bij uitbreiding het volledige onderzoeksgebied stellen we vast dat de verstoringsdiepte van de geplande werken erg gering is en dat deze binnen de reeds bestaande verstoringsdiepte zal blijven. Gezien de beperkte bijkomende negatieve impact van de geplande werken op het aanwezige bodemarchief achten we geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig in het kader van de geplande werken op het terrein.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

De Herdt, T./M. De Wolf/H. Pauwels/A. Wouters/J. Van Loon, 2013: *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226), door Maurits Gysseling (1960)* [online] <https://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=677> (Geraadpleegd op 03/12/2020).

Louis, A., 1962: *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Ninove 86 E*, Brussel, Instituut tot aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw).

4.2 Websites

Cartesius (2020)
<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2020)
<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2020)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2020)
<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2020)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2020)
<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

